

VERKIEZINGSKRANT

Ga stemmen!

Bepaal mee wie in Nederland beslissingen nemen

prodemos.nl/verkiezingskrant

Verkiezing Tweede Kamer

Woensdag 29 oktober 2025

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Dit doet de Tweede Kamer

In de Tweede Kamer zitten 150 mensen.
Dat zijn de Tweede Kamerleden.
De Tweede Kamerleden beslissen over plannen en regels voor Nederland.
En zij beslissen waar de Nederlandse regering geld aan uitgeeft.

De Tweede Kamer beslist bijvoorbeeld over:

Armoede

In Nederland zijn er mensen die niet genoeg geld hebben om van te leven.

Zij verdienen te weinig met hun werk of ze hebben geen werk.

De Tweede Kamer beslist hoe we deze mensen helpen.

Bijvoorbeeld door een uitkering. Of met hulp bij het betalen van de rekening voor gas, water en licht.

Klimaat en natuur

In Nederland zijn gebieden met natuur, zoals de Veluwe.

De Tweede Kamer beslist over de natuur in Nederland. Bijvoorbeeld over de bescherming van de Noordzee.

De Tweede Kamer beslist ook over plannen voor het klimaat. Bijvoorbeeld over het isoleren van huizen of het plaatsen van zonnepanelen.

Veiligheid

De politie deelt boetes uit aan mensen die zich niet aan de regels houden. Deze mensen kunnen ook gevangenis-straf krijgen.

De Tweede Kamer maakt regels en beslist over politie en gevangenissen. Bijvoorbeeld over een oplossing voor het tekort aan personeel in de gevangenissen.

Wonen

Veel mensen zoeken naar een woning. De Tweede Kamer maakt regels voor het verhuren van woningen.

De Tweede Kamer beslist hoe we mensen helpen die geen huis kunnen huren of kopen. Bijvoorbeeld door mensen huursubsidie te geven om een deel van hun huur te betalen. Of gemeenten te vragen meer goedkope sociale huurwoningen te laten bouwen.

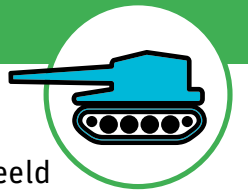
Mensen die naar Nederland komen

Door oorlog en armoede komen mensen uit andere landen naar Nederland. Of ze komen om hier te werken of te studeren.

De Tweede Kamer stemt over regels voor mensen die naar Nederland komen. Bijvoorbeeld hoeveel mensen er in Nederland mogen blijven.

Het leger

Het leger beschermt Nederland. En het helpt bijvoorbeeld bij overstroming.

Veel mensen willen een groter en sterker leger omdat er oorlogen zijn in Oekraïne en in het Midden-Oosten.

De Tweede Kamer beslist hoe groot het Nederlandse leger is en hoeveel wapens nodig zijn.

De Tweede Kamer beslist ook hoe we dat betalen.

Belasting

De regering heeft veel geld nodig om alle plannen uit te voeren.

Daarom betalen we belasting. Bijvoorbeeld inkomstenbelasting.

De Tweede Kamer kiest welke belasting inwoners en bedrijven moeten betalen en hoeveel.

Linda:

‘Ik vind zorg en onderwijs belangrijk. Scholen zijn belachelijk duur, zodat jongeren soms schulden hebben om hun eigen scholing te kunnen betalen.

En de pensioenleeftijd mag omlaag. Ik vind werken tot 67 jaar te lang.

Lydia:

‘Ik vind het heel belangrijk dat iedereen gelijk is en niemand buitengesloten wordt. Mensen zijn voor mij gewoon mensen. Daarom stem ik.

Kijk maar naar Italië: daar mocht een kind eerst twee moeders hebben, nu niet meer. En kijk maar naar Polen. Ik maak me zorgen over hoe het in Europa gaat.’

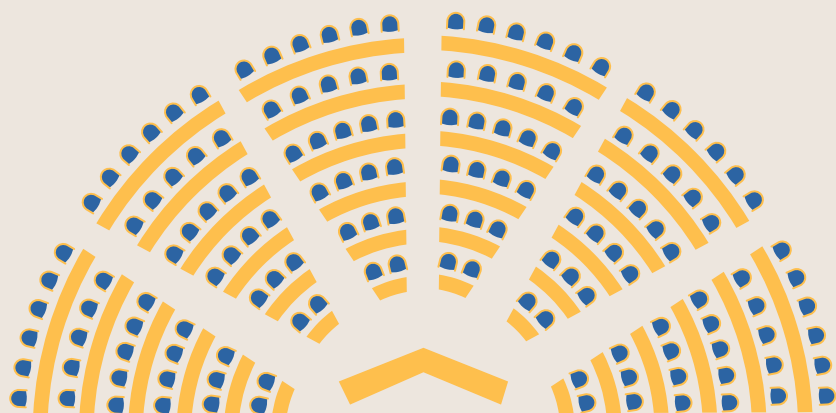

Verkiezing

Op **woensdag 29 oktober** is de verkiezing voor de Tweede Kamer.

Als je gaat stemmen, bepaal je mee welke 150 mensen in de Tweede Kamer komen.

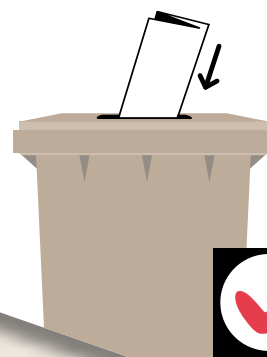
Wanneer mag je stemmen?

Je bent 18 jaar of ouder

Je nationaliteit is Nederlands

Dan mag je stemmen bij de verkiezing voor de Tweede Kamer.

Simon

'Ik heb een paar keer gestemd. Als je een kaart krijgt voor de verkiezing mag je het doen. Ik vind het belangrijk.'

Muhammad

'Het is je recht om te gaan stemmen, jouw stem maakt het verschil.'

Linda

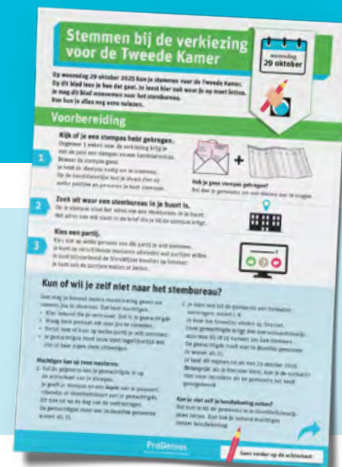
'Ik volg de politiek alleen tijdens de verkiezingen hier in Nederland.'

Ik volg het vooral via de tv, omdat je dan ook gezichtsuitdrukkingen en interactie ziet.

Het is voor mij net Goede Tijden, Slechte Tijden. Het is echt een show en zo ervaar ik het ook.'

ProDemos heeft in samenwerking met Alzheimer Nederland ook een handreiking gemaakt voor mensen met dementie en hun naasten. Scan de QR-code of ga naar prodemos.nl/handreikingdementie

Zo maakt de regering nieuwe plannen

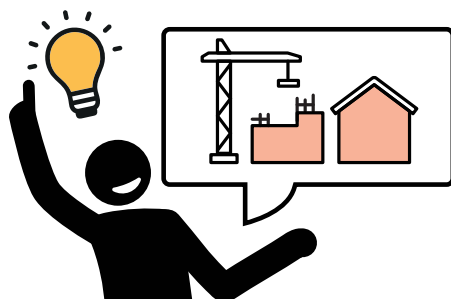
1 Er is een probleem

Bijvoorbeeld:
Er zijn te weinig sociale huurwoningen.

2 De minister bedenkt een plan

Bijvoorbeeld:
Iedere gemeente moet verplicht extra sociale huurwoningen bouwen.

3 De Tweede Kamerleden vergaderen

De Tweede Kamer bespreekt het plan.

Is dit een goed plan?
Hebben gemeenten wel genoeg geld om dit te betalen?
Gaait het niet ten koste van natuur en landbouwgrond?

Dan stemt de Tweede Kamer over het plan van de minister.
Als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden voor het plan stemt, gaat het plan naar de Eerste Kamer.

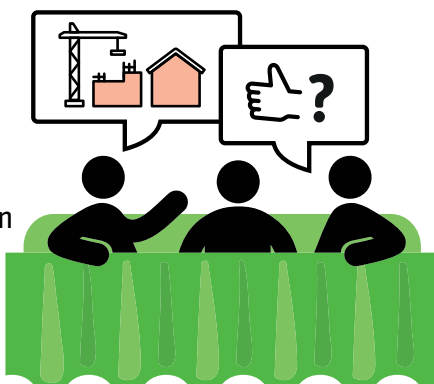

4 De Eerste Kamer vergadert

De Eerste Kamer bespreekt het plan.
Past het goed bij andere plannen en regels?

Dan stemt de Eerste Kamer over het plan.
Als meer dan de helft van de Eerste Kamerleden voor het plan stemt, gaat het plan door.

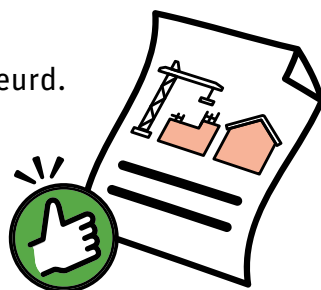
Het plan wordt dan een wet waar iedereen zich aan moet houden.

5 Het plan is goedgekeurd

De Eerste en Tweede Kamer hebben het plan goedgekeurd.

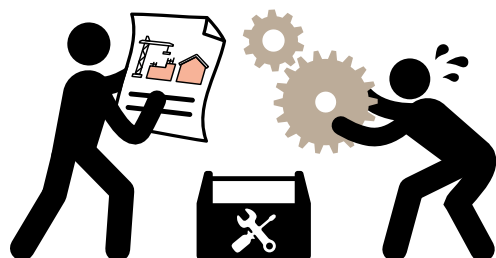
De nieuwe wet: iedere gemeente moet verplicht extra sociale huurwoningen bouwen.

6 De minister en de ambtenaren voeren het plan uit

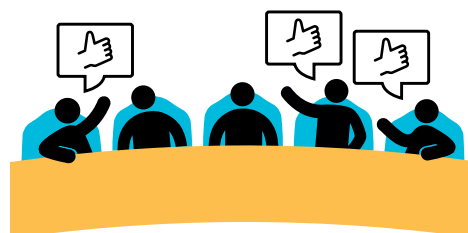
De koning zet zijn handtekening onder de nieuwe wet.

De minister en de ambtenaren gaan aan het werk.

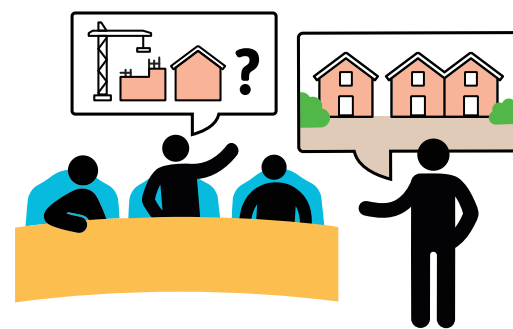
Dit doet de Tweede Kamer

De Tweede Kamer:

1. Beslist over plannen en regels in Nederland

Een plan of regel gaat door als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden voor het plan of de regel stemt.

2. Controleert of de regering plannen goed uitvoert

In de regering zitten de ministers. Ministers en ambtenaren voeren de goedgekeurde plannen uit.

De Tweede Kamer controleert of de ministers de plannen goed uitvoeren.

De Tweede Kamerleden stellen vragen aan de ministers.

De Tweede Kamer kan een minister wegsturen die het niet goed doet.

Lydia:

'Ik verbaas me soms over de politiek. Ik vind dat ze niet vaak luisteren naar de mensen.'

Ik vind dat iedereen recht heeft op een goed leven. Dan zegt de politiek: we laten de huurverhoging niet doorgaan en dan gebeurt het opeens toch.

Dat soort dingen vind ik heel erg.'

Zo beslis je op wie je stemt

Kies de politieke partij die het beste bij jouw ideeën past

Weet je niet welke partij bij je past?

Hier zijn een paar tips voor jou.

Ga op zoek naar wat politieke partijen willen

Bekijk plannen van politieke partijen op hun website.

Of op hun pagina op Facebook of Instagram.

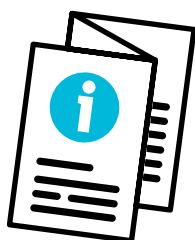
Stel vragen aan politieke partijen. Stuur een mail of bel.

Het mailadres en telefoonnummer staan op hun website.

Leden van politieke partijen delen vaak folders uit op straat.

Of ze komen langs de deur. Je kunt ze alles vragen.

Soms zijn er verkiezingsbijeenkomsten in de buurt.

Je kunt daar gratis naar toe.

Volg het nieuws.

Kijk tv of luister naar de radio, bijvoorbeeld naar een verkiezingsdebat.

Fatemeh:

'Politieke partijen maken de regels. Daarom is het belangrijk dat ik goed kies op welke partij ik stem.

Ik moet dus goed luisteren naar partijen en naar wat ze in de toekomst willen doen. Dan mag ik beslissen: stem ik op deze partij of op een andere partij?'

Praat erover met anderen

Bijvoorbeeld met familie, vrienden of buren. Vraag welke politieke partij zij kiezen en welke partij niet. En waarom?

Bedenk dan wat jij daar zelf van vindt.

Je mag helemaal zelf kiezen op welke partij je stemt.

Gebruik een stemhulp

Bijvoorbeeld de StemWijzer. Kijk op www.stemwijzer.nl

Hier geef je jouw mening over een aantal onderwerpen.

Daarna zie je welke politieke partijen het vaak met jou eens zijn.

Op wie stem je?

Veel mensen stemmen op nummer 1 van een partij. Dat is de lijsttrekker.

Je kunt ook stemmen op iemand anders van de lijst. Omdat je die persoon het beste vindt voor Nederland.

Simon:

'Soms volg ik een debat in de Tweede Kamer, soms zie ik iets op televisie, of lees ik iets in de krant.

Je kunt op heel veel manieren iemand volgen om te weten te komen wat die belangrijk vindt.'

Vahid:

'Ik volg de Twitter van elke partijleider, bijvoorbeeld Timmermans, Jetten en Van der Plas.'

Lydia:

'Ik volg de politiek voornamelijk via tv. Ik ben zo ouderwets dat ik nog tv kijk. Mijn dochter kijkt alles via de laptop.'

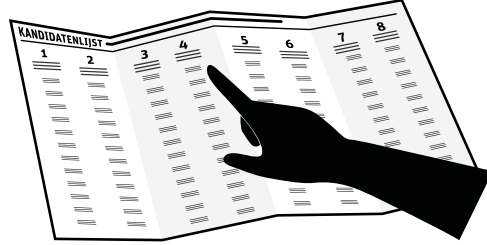

Stemmen: zo doe je dat

1 Je krijgt een stempas thuis

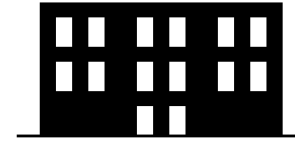
De gemeente stuurt je een stempas en een kandidatenlijst.

2 Kies een politieke partij

Je ziet op de kandidatenlijst welke partijen meedoen aan de verkiezing.

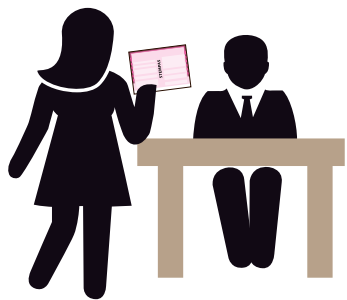
7.30 uur
21.00 uur

STEMBUREAU

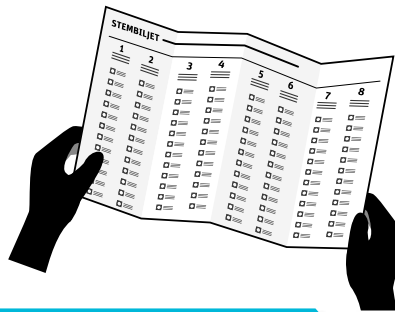
3 Ga naar het stembureau

Ga op **woensdag 29 oktober** met je stempas naar het stembureau. Neem ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart mee. Je kunt hiermee stemmen als het geldig is. Je mag er ook nog mee stemmen als het maximaal 5 jaar verlopen is.

4 Lever je stempas in

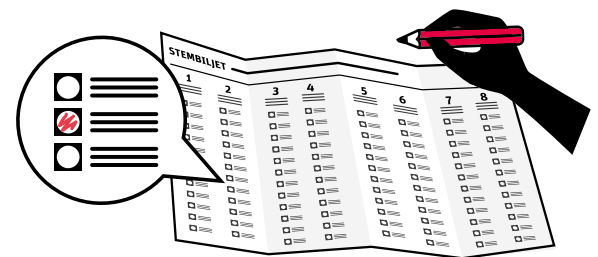
Geef je stempas aan de mensen van het stembureau. Laat ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart zien. De mensen van het stembureau controleren je stempas en wie je bent.

5 Je krijgt een stembiljet

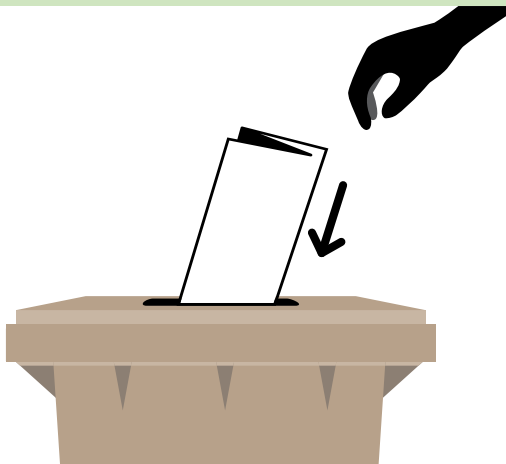
Op het stembiljet staan de politieke partijen die meedoen aan de verkiezing.

De mensen op wie je kunt stemmen, staan op het stembiljet, bij hun politieke partij.

6 Kleur 1 vakje rood

Ga een stemhokje in met het stembiljet. Dat doe je alleen. Niemand mag meekijken als je stemt. In het stemhokje ligt een rood potlood. Zoek op het stembiljet de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen. Kleur het vakje rood dat voor deze naam staat.

7 Doe je stembiljet in de stembus

Vouw het stembiljet weer dicht en stop het in de stembus.

8 Je hebt gestemd!

Na 21.00 uur worden alle stemmen geteld. De uitslag wordt daarna bekend gemaakt. Je vindt de uitslag op internet, bijvoorbeeld op **www.nos.nl**. Of in het nieuws, op de radio, tv of in de krant.

Linda:

'Als ik op een stembiljet kijk en ik zie al die namen, raak ik de weg kwijt.'

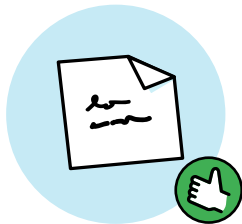
Ik zou het makkelijker vinden als achter de naam zou staan waar ze zich hard voor maken, bijvoorbeeld zorg, detailhandel, of onderwijs.'

Kijk ook op de website van de Stembegeleider om nog eens extra te oefenen!
www.stembegeleider.prodemos.nl

De belangrijkste vragen over stemmen op een rijtje

Welke hulp kun je vragen op het stembureau?

Je mag een ‘spiekbrieftje’ meenemen het stembokje in. Daarop kun je de partij en de kandidaat schrijven waarop je wilt stemmen.

Op ieder stembureau hebben ze een loep. Dat is een vergrootglas. Daar kun je om vragen.

Je moet alleen het stembokje in. Hulp geven mag, maar alleen buiten het stembokje.

Je mag een medewerker van het stembureau vragen de naam van de kandidaat aan te wijzen op wie je wilt stemmen.
Let op: dit mag alleen buiten het stembokje!

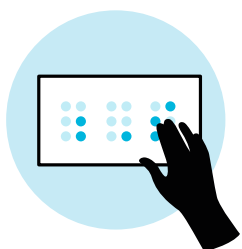

Er is één uitzondering. Als je een lichamelijke beperking hebt en niet zelf een rondje rood kunt kleuren, mag er wel iemand anders mee.

Je mag 1 keer een nieuw stembiljet vragen als je een foutje maakt.

Op sommige stembureaus kun je deze hulp krijgen

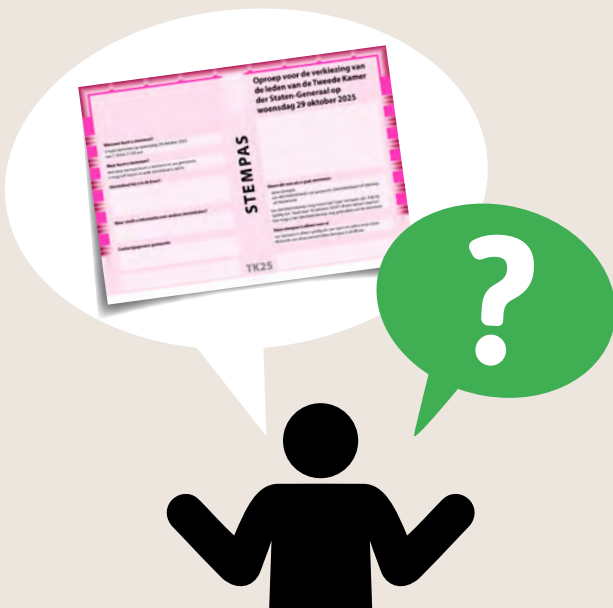
Sommige gemeenten hebben een stem-mal. Een stem-mal is een hulpmiddel voor mensen met een visuele beperking. Als je de stem-mal wilt gebruiken en nog niet weet op wie je wilt stemmen, kun je de kandidatenlijst beluisteren via de soundbox.

In sommige gemeenten is een gebarentolk aanwezig op een stembureau. Soms is er een stembureau lid dat NGT spreekt. Of je kunt bellen met een gebarentolk op afstand.

Op de website www.waarismijnstemlokaal.nl kun je vinden welke hulp je in stembureaus kunt krijgen.

Stempas kwijt?

Je kunt een nieuwe stempas aanvragen bij de balie van jouw gemeente.

Dat kan tot dinsdag 28 oktober, 12.00 uur.

Iemand machtigen

Je kunt ook iemand anders vragen om voor jou te stemmen. Dat heet machtigen.

Doe dan deze drie dingen:

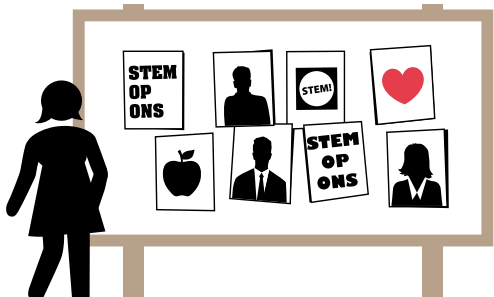
- 1 Vul de achterkant van de stempas in. Zet je handtekening op de achterkant van de stempas. Hiermee geef je iemand anders toestemming om voor jou te stemmen.

- 2 Geef je stempas én een kopie van je paspoort of rijbewijs of identiteitsbewijs aan de persoon die voor jou gaat stemmen.

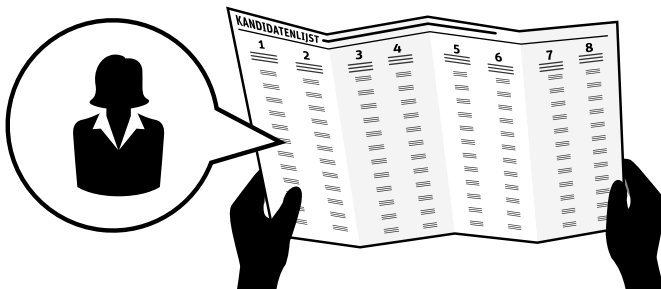
- 3 Vertel de persoon die je gemachtigd hebt op welke partij en welke persoon je wilt stemmen.

Je bent klaar om te stemmen

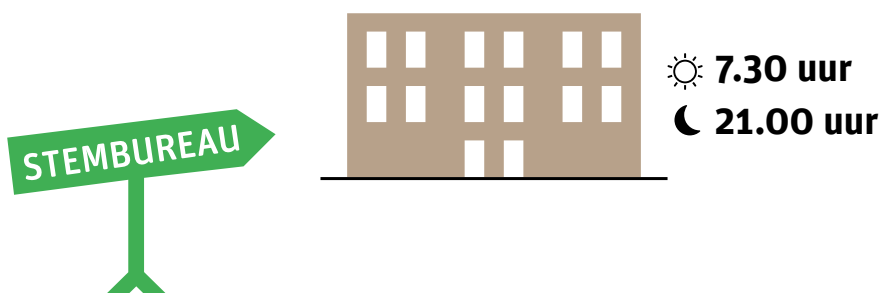
Checklist

1. Ik weet op welke partij ik ga stemmen

2. Ik weet op welke persoon ik ga stemmen

3. Ik weet waar het stembureau is

4. Ik heb mijn stempas bij me

5. Ik heb mijn paspoort, rijbewijs of identiteitsbewijs bij me

Als je nog vragen hebt

Bel ons met je vragen over de verkiezingen.

(070) 757 02 00

Of kijk op de website verkiezingen.prodemos.nl

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

Colofon

Samenstelling en tekst: ProDemos

Vormgeving: Lidewij Spitshuis ontwerpstudio

Druk: Rodi Rotatiedruk

In samenwerking met:

BOOST in Amsterdam, Stichting ABC, Stichting Het Begint met Taal, Stichting Lezen en Schrijven, Stichting Makkelijk Lezen

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag
☎ (070) 757 02 00
✉ info@prodemos.nl
🌐 prodemos.nl

